

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

Ograniczenie zużycia energii i zmniejszenie ilości odpadów to kwestie o coraz większym znaczeniu dla UE. W 2007 r. przywódcy UE wyznaczyli cel dotyczący zmniejszenia rocznego zużycia energii przez Unię o 20 % do 2020 r. Działania mające na celu zapewnienie efektywności energetycznej coraz częściej uznaje się nie tylko za środek zapewniający zrównoważone dostawy energii, ograniczający emisje gazów cieplarnianych, zwiększający bezpieczeństwo dostaw i ograniczający wydatki na import energii, lecz także za środek służący promowaniu konkurencyjności UE. Efektywność energetyczna jest zatem strategicznym priorytetem unii energetycznej, a UE promuje zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Trwają też rozmowy na temat przyszłych ram polityki na okres po 2030 r.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuł 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

OSIĄGNIĘCIA

A. Ogólne ramy

W 2006 r. Komisja rozpoczęła realizację swojego pierwszego planu działania zatytułowanego „Plan działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii: sposoby wykorzystania potencjału” ([COM\(2006\)0545](#)). Jego celem było zmobilizowanie opinii publicznej, decydentów i podmiotów rynkowych oraz przekształcenie wewnętrznego rynku energii w sposób, który zapewniłby obywatelom UE infrastrukturę (w tym budynki), produkty (w tym sprzęt i samochody) oraz systemy energetyczne charakteryzujące się największą efektywnością energetyczną na świecie. Celem planu działania była kontrola i ograniczenie zapotrzebowania na energię oraz podjęcie działań ukierunkowanych na zużycie i dostawy w celu ograniczenia o 20 % rocznego zużycia energii pierwotnej do roku 2020 (w porównaniu z prognozami zużycia energii na rok 2020). Niemniej jednak w odpowiedzi na prognozy sugerujące, że UE najprawdopodobniej osiągnie cel 20 % jedynie w połowie, Komisja określiła cele efektywności energetycznej jako cele przewodnie strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, a w 2011 r. opracowała nowy kompleksowy Plan na rzecz efektywności energetycznej ([COM\(2011\)0109](#)).

Obowiązujące ramy efektywności energetycznej obejmują szereg dyrektyw, które obecnie są przedmiotem przeglądu lub których przegląd jest planowany. Dyrektywa

w sprawie efektywności energetycznej ([2012/27/UE](#)), która weszła w życie w grudniu 2012 r., zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia orientacyjnych krajowych wartości docelowych w zakresie efektywności energetycznej, mających zapewnić osiągnięcie przez UE głównego celu zakładającego ograniczenie zużycia energii o 20 % do roku 2020. Dążąc do zaoszczędzenia energii, państwa członkowskie mogą zaostriżyć te minimalne wymogi. Wspomniana dyrektywa wprowadza również zestaw wiążących środków mających ułatwić państwom członkowskim osiągnięcie tego celu, a także ustanawia prawnie wiążące zasady obowiązujące odbiorców końcowych i dostawców energii. Inne normy efektywności energetycznej w odniesieniu do produktów i budynków zostały ustanowione przez dyrektywę w sprawie ekoprojektu ([2009/125/WE](#)), dyrektywę w sprawie etykietowania energetycznego ([2010/30/UE](#)) oraz dyrektywę w sprawie charakterystyki energetycznej budynków ([2010/31/UE](#)).

W opublikowanym w 2014 r. komunikacie w sprawie efektywności energetycznej ([COM\(2014\)0520](#)) Komisja stwierdziła, że potrzebne są dodatkowe wysiłki ze strony państw członkowskich, co wynika z jej analiz pokazujących, że do 2020 r. UE będzie w stanie osiągnąć oszczędności energii zaledwie na poziomie około 18-19 %. Z kolei w sprawozdaniu dotyczącym oceny postępów we wdrażaniu dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej ([COM\(2015\)0574](#)) opublikowanym 18 listopada 2015 r. Komisja stwierdza, że państwa członkowskie są na drodze osiągnięcia do 2020 r. zaledwie 17,6 % oszczędności energii pierwotnej. W konsekwencji tych ustaleń w komunikacie pt. „Stan unii energetycznej w 2015 r.” ([COM\(2015\)0572](#)) Komisja ogłosiła przegląd dyrektyw dotyczących efektywności energetycznej.

30 listopada 2016 r. Komisja przedstawiła pakiet wniosków ustawodawczych „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” ([COM\(2016\)0860](#)) mający na celu dostosowanie prawodawstwa UE w zakresie energii do nowych celów klimatycznych i energetycznych na 2030 r. oraz przyczynienie się do realizacji celów unii energetycznej z 2015 r. ([COM\(2015\)0080](#)). Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” jest jednym z kluczowych zasad unii energetycznej dla zapewnienia w UE dostaw bezpiecznej, zrównoważonej i konkurencyjnej energii po przystępnych cenach. Komisja zaproponowała, aby zmieniona dyrektywa ustanowiła ambitny cel zakładający zwiększenie efektywności energetycznej o 30 % do 2030 r. W styczniu 2018 r. Parlament wprowadził poprawki do wniosku Komisji dotyczącego zmienionej dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej, dążąc do tego, by wniosek był bardziej ambitny. W wyniku negocjacji z Radą w listopadzie 2018 r. osiągnięto porozumienie, w którym określono cel polegający na zmniejszeniu zużycia energii o 32,5 % do 2030 r. na poziomie UE.

B. Kogeneracja

Dyrektywę w sprawie kogeneracji (2004/8/WE) uchylono wraz z wejściem w życie dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej w grudniu 2012 r. Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej zobowiązuje państwa członkowskie, aby dokonały oceny możliwości wykorzystania na swoim terytorium wysokosprawnej kogeneracji i instalacji systemu ciepłowniczego i chłodniczego oraz powiadomiły Komisję o wynikach tej oceny, a także by przeprowadziły analizę kosztów i korzyści w oparciu o warunki klimatyczne, wykonalność ekonomiczną oraz odpowiedniość techniczną (z pewnymi wyjątkami). W ramach pakietu dotyczącego

unii energetycznej Komisja zainicjowała 16 lutego 2016 r. strategię UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia ([COM\(2016\)0051](#)). W ramach tej strategii zaplanowano poprawę efektywności energetycznej budynków oraz większe zintegrowanie systemów elektroenergetycznych z systemami ciepłowniczymi, co przyczyni się do znacznego zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i będzie stanowił zachętę do ponownego wykorzystania ciepła i zimna odpadowego wytwarzanego przez przemysł. Przepisy prawne dotyczące strategii zawarto w pakiecie „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”.

C. Charakterystyka energetyczna budynków

[Dyrektywa 2010/31/UE](#) w sprawie charakterystyki energetycznej budynków zawiera przepisy służące zwiększeniu efektywności energetycznej zarówno nowych, jak i istniejących budynków. Najważniejsze z nich obejmują wymogi w odniesieniu do:

- wspólnych ram ogólnych dla metodologii obliczania zintegrowanej charakterystyki energetycznej budynków i modułów budynków;
- zastosowania minimalnych wymogów dotyczących charakterystyki energetycznej do nowych budynków i nowych modułów budynków i np. ustalenia, że do 31 grudnia 2020 r. wszystkie nowe budynki muszą charakteryzować się niemal zerowym zużyciem energii;
- stosowania minimalnych wymogów dotyczących charakterystyki energetycznej, w szczególności w odniesieniu do: charakterystyki energetycznej istniejących budynków, elementów budynków poddanych kapitalnym remontom, a także systemów technicznych budynków, ilekroć dokonuje się ich instalacji, wymiany lub modernizacji;
- certyfikacji energetycznej budynków lub modułów budynków, regularnych przeglądów systemów ogrzewania i klimatyzacji w budynkach oraz niezależnych systemów kontroli świadectw charakterystyki energetycznej i sprawozdań z kontroli.

30 listopada 2016 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący przeglądu dyrektywy 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków w ramach szerszego pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” ([COM\(2016\)0860](#)), który powinien przyczynić się do osiągnięcia celów klimatycznych i energetycznych UE na 2030 r. Według danych Komisji zużycie energii w budynkach wynosi 40 % i generują one 36 % emisji CO₂ w UE. Obecnie około 35 % budynków w UE ma ponad 50 lat. Poprawa efektywności energetycznej budynków umożliwi obniżenie zużycia energii w UE o 5-6 %, a emisji CO₂ o około 5 %.

W dyrektywie zobowiązuje się państwa członkowskie do opracowania długoterminowych strategii krajowych w celu wsparcia renowacji budynków na ich terenie. W dyrektywie dąży się do utworzenia wysoce efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych zasobów budowlanych w każdym państwie członkowskim, co będzie stanowić efektywny kosztowo wkład w przyspieszenie osiągnięcia celów Europy w zakresie efektywności energetycznej – takich jak redukcja emisji CO₂ w UE o 80-95 % w porównaniu z 1990 r.

Ponadto jednocześnie przedstawiono inicjatywę „Inteligentne finansowanie inteligentnych budynków” ([COM \(2016\) 0860 – załącznik I](#)). Inicjatywa ta, obejmująca sposoby stymulowania publicznych i prywatnych inwestycji w efektywność energetyczną budynków, ma być sygnałem umacniającym zaufanie do rynku oraz ma zachęcić inwestorów do angażowania się w poprawę efektywności energetycznej.

D. Efektywność energetyczna produktów

W odniesieniu do efektywności energetycznej produktów na szczeblu UE wprowadzono szereg środków, w tym m.in. środki na rzecz:

- wskazania, poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcji dotyczące wielkości zużycia energii oraz innych zasobów dla wszystkich produktów związanych z energią, które mają istotny bezpośredni lub pośredni wpływ na zużycie energii, co jest regulowane [dyrektywą ramową 2010/30/UE](#). Szczegółowe dyrektywy i rozporządzenia określają wymagania dotyczące różnych sprzętów gospodarstwa domowego. Etykietowanie urządzeń biurowych oraz oznakowanie opon objęte są oddzielnymi rozporządzeniami;
- wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów zużywających energię, regulowanych [dyrektywą ramową 2009/125/WE](#) przekształcającą dyrektywę 2005/32/WE zmienioną dyrektywą 2008/28/WE. Rozporządzenia wykonawcze obejmują szeroki zakres produktów, m.in. grzejniki, odkurzacze, komputery, klimatyzatory, zmywarki do naczyń, produkty oświetleniowe, lodówki i zamrażarki, telewizory oraz silniki elektryczne.

W ogłoszonej w lutym 2015 r. strategii na rzecz unii energetycznej ([COM\(2015\)0080](#)) Komisja zaproponowała przegląd wymienionych wyżej dyrektyw dotyczących efektywności energetycznej produktów. W opublikowanym w lipcu 2017 r. [rozporządzeniu 2017/1369](#) określono nowe ramy etykietowania efektywności energetycznej w celu wyznaczenia ostatecznych terminów zastąpienia klas A+, A++, A+++ skalą od A do G.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Parlament wielokrotnie wzywał do przyjęcia bardziej ambitnych celów w zakresie efektywności energetycznej i bardziej rygorystycznych uregulowań. W rezolucji z 15 grudnia 2010 r. w sprawie przeglądu Planu działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii ([P7_TA\(2010\)0485](#)) Parlament jasno stwierdził, że należy przyjąć wiążący cel osiągnięcia do 2020 r. efektywności energetycznej na poziomie co najmniej 20 %.

W 2012 r. Parlament odegrał kluczową rolę podczas negocjacji nad dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej ([2011/0172\(COD\)](#)) i zagwarantował, że wymagania dotyczące krajowych strategii renowacji budynków oraz obowiązkowych dla dużych przedsiębiorstw audytów energetycznych zostały ujęte w ostatecznym kompromisie uzgodnionym z Radą. Udało mu się także zachować poprawkę wzywającą do określenia przepisów dotyczących mechanizmów reagowania na popyt na energię, dzięki którym odbiorcy energii mogą dostosować jej wykorzystanie do warunków podaży, a tym samym obniżyć rachunki za energię.

W 2013 r. Parlament przyjął rezolucję w sprawie wdrożenia środków efektywności energetycznej i ich wpływu w ramach polityki spójności ([P7_TA\(2013\)0345](#)), przyjmując z zadowoleniem nowe możliwości oferowane przez europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, szczególnie w sektorze budownictwa. Parlament zaapelował o podjęcie działań uświadamiających i rozpowszechnianie informacji, a także podkreślił potrzebę budowania potencjału i pomocy technicznej w tej dziedzinie.

W późniejszych rezolucjach dotyczących ram polityki w zakresie klimatu i energii do roku 2030 ([P7_TA\(2014\)0094](#)), konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu (COP 20)^[1] w 2014 r. w Limie w Peru ([P8_TA\(2014\)0063](#)) oraz nowego międzynarodowego porozumienia w sprawie klimatu, które ma zostać zawarte w Paryżu ([P8_TA\(2015\)0359](#)), Parlament kilkakrotnie apelował do Komisji i państw członkowskich, by ustanowiły wiążący cel zwiększenia efektywności energetycznej o 40 % – wraz z towarzyszącymi indywidualnymi celami krajowymi. W każdej z tych trzech rezolucji Parlament jasno stwierdził, że ambitny cel w zakresie efektywności energetycznej przyniesie miejsca pracy i oszczędności oraz przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności gospodarczej, pobudzenia innowacji, ograniczenia uzależnienia od importu energii i wzrostu bezpieczeństwa energetycznego. W następstwie przyjęcia przez Radę Europejską 23 października 2014 r. celu wynoszącego 27 % Parlament dąży do wyznaczenia ambitniejszego celu dotyczącego efektywności energetycznej. 17 stycznia 2018 r. Parlament poparł obniżenie zużycia energii w UE o 40 % do 2030 r.^[2] 23 czerwca 2016 r. Parlament przyjął rezolucję dotyczącą sprawozdania z wdrożenia dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej ([P8_TA\(2016\)0293](#)), w której stwierdził, że jakkolwiek obecna dyrektywa oferuje rozwiązania pozwalające oszczędzać energię, to jednak jest niedostatecznie stosowana. Parlament wezwał również państwa członkowskie do jej pełnego i szybkiego wdrożenia. Ponadto argumentował, że poważna polityka w zakresie efektywności energetycznej mogłaby umożliwić UE osiągnięcie jej celów klimatycznych i energetycznych zgodnie z postanowieniami porozumienia paryskiego zawartego podczas COP 21 w 2016 r., a także pomóc UE w zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego przez ograniczenie uzależnienia od zewnętrznych źródeł energii.

W listopadzie 2016 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący zmiany dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. Zmieniona dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej została następnie przyjęta przez Parlament i Radę w grudniu 2018 r.

13 września 2016 r. Parlament przyjął rezolucję w sprawie strategii UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia ([P8_TA\(2016\)0334](#)), w której wezwał Komisję do skoncentrowania działań na środkach z zakresu efektywności energetycznej budynków, szczególnie w gospodarstwach domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym.

[1]COP 20 odnosi się do 20. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC) mającej na celu walkę ze zmianą klimatu (zob. [2.5.2](#) – Zmiana klimatu i środowisko).

[2]<http://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20180112IPR91629/poslowie-stawiaja-ambitne-cele-dla-czystszej-i-wydajniejszej-energii>

6 lutego 2018 r. Parlament przyjął szereg opracowanych przez Komisję Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) zaleceń o charakterze nieustawodawczym. Parlament wspiera programy edukacyjne mające pomóc obywatelom Europy zrozumieć, w jaki sposób mogą oni oszczędzać więcej energii. Ponadto Parlament opowiada się za zwiększeniem o co najmniej 50 % środków na finansowanie niskoemisyjnych projektów energetycznych^[3].

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

[3]<http://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20180202IPR97028/czysta-energia-innowacje-energetyczne-dzieki-zmianie-myslenia>

